

Posudek na bakalářskou práci

Jana Hricáková – Laténské polozemnice v Čechách

Práce si kladla za cíl shromáždit veškeré publikované polozemnice z pozdní doby halštatské (Ha D) až pozdní doby laténské a ze zveřejněných popisů a obrázků vybrat relevantní údaje, tyto pak utřídit a vyhodnotit. Zároveň se autorka pokusila získat údaje o dalších dosud nepublikovaných polozemnicích v příslušných institucích a v NZ - ne vždy však našla pochopení u autorů výzkumů, takže soubor dat o 174 polozemnicích z 57 lokalit je sice dosud nejúplnější v Čechách, avšak je nutno jej chápat jako minimální. Zařazením pozdně halštatských polozemnic se autorka poněkud odchýlila od názvu práce, důvody pro toto rozhodnutí jsou logické, přesto by je mohla při obhajobě vysvětlit.

V úvodu autorka nastiňuje rozsáhlou problematiku tohoto druhu sídlištních objektů z hlediska terminologie, dále čtenáře seznamuje s cíli práce a naznačuje metody, které chce použít k jejich dosažení, následuje kritika pramenů. Patrně by bylo vhodnější na samý počátek zařadit kapitulu o cílech a metodách práce a teprve poté se věnovat dalším tématům.

Následují dějiny bádání, v nichž autorka shrnula vývoj poznávání laténských polozemnic, včetně velmi zajímavých detailů o jeho samotných počátcích. V kapitole č. 3 předkládá vývoj polozemnic od pravěku po středověk a prokazuje, že problematiku je schopna sledovat v širokém časovém rámci a má dostatečný přehled o příslušné literatuře, včetně aktuálních zpráv (polozemnice v neolitu).

V kapitole o typologii J. Hricáková nejprve shrnuje dosavadní pokusy o třídění, poté přistupuje k vytvoření vlastní typologie tohoto typu objektu. Autorka vzala za základ počet a umístění kůlových jamek v polozemnici, ostatní charakteristiky (např. přítomnost ohniště, půdorys apod.) byly ponechány stranou. O takto zvoleném postupu je jistě možné diskutovat, rozhodnutí autorky je však nutno respektovat a naopak lze velmi pozitivně hodnotit, že když už se pro takové třídění rozhodla, v následujícím textu jej konsekventně dodržuje, což ji dovedlo k zajímavým poznatkům. Ostatně smysluplně typologicky utřídit polozemnice z doby železné se již pokoušela celá řada renomovaných autorů a typologie navržená v této práci za nimi nijak nezaostává. Autorka se následně věnuje jednotlivým typům A až D.

V kapitolách 5. a 6. autorka prokazuje, že se nespokojila s pouhým shromážděním polozemnic a jejich utříděním dle počtu kůlových jamek, ale vážně se zabývá konstrukcí a funkcí. V těchto pasážích lze spatřovat největší přínos bakalářské práce - autorka je velmi dobře seznámená s problematikou a zároveň je schopna vlastních pohledů a interpretací. Přínosné a zajímavé je shrnutí všech dosavadních publikovaných interpretací různých autorů formou grafů. Bude-li J. Hricáková ve sledování problematiky dále pokračovat, doporučil bych ji rovněž zhodnotit, o co jednotliví autoři své interpretace opírají. V závěru autorka stručně shrnuje výsledky práce.

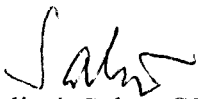
Jinak zdařilým interpretačním kapitolám lze zřejmě vytknout poněkud méně výstižné popisky pod grafy (např. 6 a 7), které jejich obsah příliš nepřibližují. U grafu 5 by bylo vhodné doplnit procenta usnadňující orientaci. Zajímavé by bylo nehodnotit např. funkce polozemnic pouze v rámci celé databáze, ale i po jednotlivých časových úsecích. Z grafu č. 8 i příslušného textu sice zjistíme, že ze všech shromážděných polozemnic s předpokládanou výrobní funkcí jich 52% pochází ze stupňů H D – LT A, jaký podíl však představují mezi polozemnicemi tohoto období si však musí čtenář zjišťovat sám. Autorka rovněž mohla s již relativně malým úsilím vytěžit více ze svého katalogu – např. zhodnotit velikosti polozemnic, vztah velikosti a výskytu ohnišť apod.

V této souvislosti je však nutné zdůraznit, že problematika polozemnic představuje rozsáhlé téma, které nelze v bakalářské práci uspokojivě vyřešit. Podstatné je, že práce obsahuje katalog s utříděnými informacemi v databázovém souboru a čtenář/uživatel má tak

možnost v bádání samostatně pokračovat. V tištěném výseku z katalogu by však bylo dobré uvést i pořadová čísla, což by umožnilo snadno na katalog odkazovat. Autorka mohla v tomto směru s katalogem v textu více pracovat a mohla tím také na význam katalogu výrazněji upozornit. Jde totiž patrně o vůbec nejobsáhlejší a nejpodrobnější souhrn dat o laténských polozemnicích minimálně ve středoevropském prostředí.

Práce svým rozsahem i obsahem splňuje všechny požadavky kladené na bakalářské práce. Při obhajobě by autorka měla sdělit, jak chce s výsledky své práce dále naložit – domnívám se totiž, že část z nich by bylo vhodné publikovat.

V Praze 25.8. 2007-08-25


doc. PhDr. Vladimír Salač, CSc.